

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки

Кафедра обліку та аудиту

Затверджено

Проректор з навчальної роботи

проф. Гаврилюк С.В. _____

_____ 201__р.

ДЕМОГРАФІЯ

Програма
вибіркової навчальної дисципліни
підготовки бакалавра
напряму 6.030509 «Облік і аудит»

Луцьк – 2013

Програма навчальної дисципліни «Демографія»
для студентів за напрямом підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

" 01 " червня 2013 р. – 6 с.

Розробник: Бегун С.І., доцент кафедри обліку і аудиту, к.е.н.

Рецензент: Черчик Л.М., зав. кафедри менеджменту, проф., д.е.н.

Програма навчальної дисципліни «Демографія» затверджена на засіданні
кафедри обліку і аудиту

протокол № 8 від 19.06.2013 р.

Завідувач кафедри: _____ проф.. Жиглей І.В.

Програма навчальної дисципліни «Демографія»
схвалена науково-методичною комісією
інституту економіки та менеджменту

протокол № 10 від 27.06.2013 р.

Голова науково-методичної комісії
Інституту економіки та менеджменту _____ доц.. Бегун С.І

Програма навчальної дисципліни «Демографія»
схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 23.10.2013 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Демографія” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є відтворення населення - безперервне оновлення його чисельності та структур через зміну поколінь.

Міждисциплінарні зв'язки: соціологія, філософія, статистика, макроекономіка, політична економія, теорія ймовірностей і математична статистика, математичне програмування, логіка, інформатика, економіка праці.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Методологічні засади та джерела даних демографії
2. Процеси відтворення населення

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Мета дисципліни – надати студентам знання та навички аналізу демографічних процесів, статистичної оцінки та опису закономірностей відтворення населення певного регіону в конкретних умовах часу.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Демографія» є вивчення методологічних та методичних питань дослідження демографічних процесів, методик розрахунку показників, прийомів демографічного аналізу.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

теоретичні основи статистичного спостереження як способу формування інформаційної бази для дослідження демографічних процесів;

методичні підходи до узагальнення та оброблення демографічних даних;

методологію і методику екстенсивного та інтенсивного демографічного аналізу демографічних процесів;

методику прогнозування та статистичного моделювання демографічних параметрів.

вміти:

застосовувати методи статистичного спостереження для формування масиву первинних даних для демографічного дослідження;

здійснювати оброблення первинних даних з метою одержання узагальнюючих показників, рядів розподілу, відносних, середніх величин, показників варіації тощо щодо демографічних явищ і процесів;

виконувати необхідні аналітичні розрахунки із застосуванням комп'ютерної техніки у відповідності із метою демографічного дослідження, наявною вихідною статистичною інформацією;

здійснювати аналіз демографічних явищ і процесів на рівні регіону та країни, інтерпретацію одержаних результатів, робити обгрунтовані висновки та прогнозні розрахунки.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Методологічні засади та джерела даних демографії

Тема 1. Методологічні засади демографії

Демографія як система соціальних наук. Теоретичні засади та методи демографії. Демографічна ситуація і демографічний процес. Закони населення. Демографічний перехід. Демографічна революція. Депопуляція населення. Сучасні демографічні проблеми світу в цілому і зокрема України.

Тема 2. Чисельність населення та його склад

Склад населення за статтю, та його вікова структура. Статеві-вікова піраміда. Тип статево-вікової структури, її еволюція і сучасний стан. Старіння населення, його показники.

Соціально-економічний склад населення. Економічно активне населення, його розподіл за сферами діяльності, рівнем освіти.

Тема 3. Смертність і тривалість життя населення

Поняття смертності. Екстенсивний та інтенсивний аналіз смертності з урахуванням причин смертності. Надсмертність і її вимірювання. Смертність немовлят. Таблиці смертності, їх суть та основні показники. Середня очікувана

тривалості життя, напрямки її статистичного аналізу. Сила смертності, табличний коефіцієнт смертності, коефіцієнт дожиття.

Змістовий модуль 2. Процеси відтворення населення

Тема 4. Шлюбність і розлучуваність

Шлюб, шлюбний стан і шлюбний процес. Джерела статистичної інформації. Типи шлюбності. Екстенсивний та інтенсивний аналіз шлюбності і розлучуваності.

Тема 5. Народжуваність і планування сім'ї

Народжуваність і плідність. Аналіз структури новонароджених та матерів. Інтенсивний аналіз народжуваності і плідності. Коефіцієнт сумарної плідності. Аналіз плідності методом реального покоління. Планування сім'ї. Фактична та бажана кількість дітей. Показники обмеження народжуваності

Тема 6. Відтворення населення

Відтворення населення: поняття і суть. Показники відтворення. Математичні моделі населення.

3. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль проводиться у формі заліку.

4. Методи та засоби навчання

При викладанні навчальної дисципліни статистика застосовуються такі методи та засоби навчання: лекція, в тому числі з використанням мультимедіапроектора та інших технічних засобів; вправи; практичні роботи; самостійна робота студентів, виконання індивідуального науково-дослідного завдання, залік.

5. Список джерел

1. Борисов А. Демографія: [Учень для вузов] / А. Борисов. – М.: Нота Бене Медиа Трейд Комп., 2003. – 344 с.
2. Всеукраїнський перепис населення: методологія та організація: [Навч. посіб.] / Під заг. ред. В. О. Парфенцевої. – К.: Вид-во Держкомстату України, 2001. –

336 с.

3. Демографічна криза в Україні. Проблеми дослідження, витоки, складові, напрямки протидії / За ред. В. С. Стешенко. – К.: НАН України, Ін-т економіки, 2001. – 560 с.
4. Медков В. М. Демографія: [Уч. пособ.] / В. М. Медков. – Ростов-на-Дону: «Феникс», 2002. – 448 с.
5. Медков В. М. Демографія: [Учебник] / В. М. Медков. – [2-е изд.] – М.: ИНФРА-М, 2007. – 683 с.
6. Муромцева Ю. І. Демографія : [Навчальний посібник] / Ю. І. Муромцева. – К.: Кондор, 2008. – 300 с.
7. Пальян З. О. Демографічна статистика: [Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц.] / З. О. Кальян. – К.: КНЕУ, 2003. – 132 с.
8. Прибиткова І. М. Основи демографії: [Посібник] / І. М. Прибиткова. – К.: «АртЕк», 1997. – 256 с.
9. Статистика: [Підручник] / [С. С. Герасименко та ін.]. – К.: КНЕУ, 2000. – 232 – 263 с.
10. Стеценко С. Г. Демографічна статистика: [Підручник] / С. Г. Стеценко. – К.: Вища школа, 2005. – 415 с.
11. Стеценко С. Г. Статистика населення: [Підручник] / С. Г. Стеценко, В. Г. Швець. – К.: Вища школа, 1993. – 463 с.
12. Щербаков А. И. Основы демографии и государственной политики народонаселения: [Уч. пособ. для вузов.] / А. И. Щербаков, М. Г. Мдинарадзе. – М., 2005. – 208 с.